

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สำหรับ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*

MANAGEMENT MODEL OF “MODERATE CLASS, MORE LEARNING
POLICY” IN SCHOOLS UNDER OFFICE OF PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA

ยุทธวีร์ แก้วทองใหญ่

Yudthavee Kaewthongyai

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

พระเมธาวันยรส

Phrametavinayrod

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University, Thailand

E-mail: yudthavee.K@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษานโยบาย แนวคิด ทฤษฎีและสภาพการจัดการเรียน การสอนแบบลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สำหรับโรงเรียน ประถมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ลดเวลาเรียน เพิ่ม เวลารู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและครู จำนวน 141 คน นักเรียน 282 คน และผู้ปกครองหรือญาติและคณะกรรมการบริหารโรงเรียน 312 คน สถิติที่ใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 รูป/คน สทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 รูป/คน

* Received 8 April 2019; Revised 28 April 2019; Accepted 28 April 2019.

ผลการวิจัยพบว่า

1. นโยบายการจัดการเรียนการสอนแบบลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3 หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสถานศึกษา เพื่อขับเคลื่อนการนำหลักสูตรสถานศึกษา ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้อิสระ ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ตามความสนใจและถนัด แนวคิดทฤษฎีโรงเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยการลดเวลาเรียนภาควิชาการและการลดเวลาของการจัดกิจกรรม 4 H คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง), Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ), Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) และ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ) ซึ่งสอดคล้องกับองค์ 4 ของการจัดการศึกษา คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษา และพลศึกษา ส่วนสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ สภาพรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน สภาพคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน สภาพผลงานและการแสดงออกของผู้เรียน และด้านที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ สภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

2. พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ขั้นตอนการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน เกี่ยวกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อใช้ประกอบการวางแผนการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 2) วิเคราะห์สภาพความพร้อมของโรงเรียน ทั้งด้านบุคลากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัสดุอุปกรณ์ สื่อ แหล่งเรียนรู้ สถานที่ งบประมาณ หรือประสานทรัพยากรภายนอกโรงเรียนมาให้การสนับสนุนโรงเรียน โดยแหล่งเรียนรู้ของการจัดการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน ได้แก่ 1) บริเวณและสถานที่ต่าง ๆ ภูมิทัศน์ของโรงเรียนในชุมชน/ท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 2) ผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และปราชญ์ชาวบ้าน 3) เรื่องราว สถานการณ์ และเหตุการณ์สำคัญ 4) วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นและวันสำคัญ ศาสนาและทางราชการ โดยกิจกรรม 4 H ผู้บริหารและครูจะต้องเป็นกัลยาณมิตร อาศัยหลักพุทธธรรมคือ สังคหวัตถุ 4 ในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เพื่อให้

ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากกิจกรรมอย่างเต็มความสามารถและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21

3. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อม หลักการ 3) วัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 ตัวแบบ ประกอบด้วย 1) ระบบงาน 2) กระบวนการจัดการ ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการนำไปใช้ ประกอบด้วย 1) โครงสร้าง 2) การตัดสินใจ 3) แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 4 ส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ บุคลากรหลักอทิธิบาท 4

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนการสอน,ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

Abstract

The objective of this research is to study policy, concept, theory and condition of teaching and learning management by moderate class, more learning policy to know in educational institutions. Under the Office of Primary Educational Service Area 2) to develop a learning management model, reduce learning time, increase time to know in primary schools Bangkok 3) to propose a learning management style, reduce study time, increase knowledge in primary school Bangkok By using a method of research that combines methods such as quantitative research By using the sample group The administrators and teachers of the amount of 142 persons, 262 students and parents or relatives and 312 school administrators committee. Statistics using percentage, mean, standard deviation and qualitative research by interviewing 10 qualified persons / 10 experts in conversation groups / person

The research found that:

1. Policy on teaching and learning management that moderate class, more learning policy to know, has 3 related departments, namely the Ministry of Education. Office of the Basic Education Commission (OBEC) and educational

institutions to drive school curriculum implementation To be able to perform effectively, independently, to promote and develop quality students Have analytical skills Get full development as potential According to interest and skill School theory concept "Reduce study time, increase knowledge" by reducing academic study time and reducing time of organizing activities. 4 H is Head (brain development activities), Heart (mental development activities), Hand (activities develop practical skills) And Health (health development activities) which are consistent with the 4 elements of educational management, namely, cognitive education, ethics, crafts, and physical education, condition of teaching and learning management, reducing learning time, increasing knowledge The study found that every aspect had a high level of opinion. By sorting from descending to 3 rank, namely, condition, learning style of learners Desirable characteristics of learners Conditions of work and expression of learners and the aspect with the least opinion is the learning achievement condition of the learners

2. Develop the learning management model, reduce learning time, increase the time to learn in primary schools Bangkok area consists of the process of organizing the activity "Reduce study time, increase time to know" consisting of 2 steps, including 1) Create information about students. About individual aptitudes, interests and needs of students for use in planning activities, increasing time to know 2) analyzing school readiness conditions Both personnel Local wisdom, materials, media, learning resources, places, budgets or coordinating resources outside the school to support schools. By learning resources of learning management "reduce study time, increase knowledge time" of schools, including 1) various areas and locations School / community landscape Learning resources in schools 2) People who know local wisdom 3) Stories, situations and important events 4) Local culture, traditions and important days, religion and government by 4H activities. Executives and teachers must be friendly. Relying on the

principle of Buddhism, namely Sangkhawab 4, in promoting activities, reducing time to study, and increasing time to know, so that learners can learn from activities that are full and able to apply in life in the 21st century

3. The teaching and learning management model reduces learning time, increases the learning time for educational institutions. Under the Office of Primary Education Area (Complete version) consisting of 3 parts, namely, part 1, leading parts, including 1) environment, principle 3) objective, part 2, model consisting of 1) work system, 2) management process, part 3, the implementation process consists of 1) structure 2) Decision 3) Assessment guidelines and Part 4 Part 4 Conditions of success.

Keyword: Teaching and Learning Management Model, Moderate Class, More Learning Policy.

บทนำ

การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดของตนเองส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการใช้แนวการสอนหรือวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จทางการเรียนรู้โดยลดการจัดการศึกษาในเชิงปริมาณคือการลดบทบาทของครูจากผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะการลดการเรียนรู้โดยการท่องจำการสอบและการหาคำตอบจากการแทนค่าในสูตรต่างๆ เพิ่มการกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ ตามหลักการของ Teach Less, Learn More (TLLM) ประกอบไปด้วยคำถามสำคัญ 3 ประการคือ 1) ทำไมจึงต้องสอน 2) สอนอะไร 3) สอนอย่างไร

กรอบแนวคิด Teach Less, Learn More (TLLM) รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการของสิงคโปร์ Mr. Tharman Shanmugaratnam ได้นำเสนอกรอบแนวคิดของ TLLM ซึ่งใช้หลักการของการเปลี่ยนวิธีการสอนจาก “ปริมาณ” สู่ “คุณภาพ” กรอบแนวคิดที่นำเสนอไว้คือกรอบการทำงานของหลายฝ่ายซึ่งได้แก่กระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารโรงเรียนและครูเพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในขณะที่ผู้สอนเปลี่ยนบทบาทจากการสอนเป็นผู้ชี้แนะ การเปลี่ยนจากปริมาณไปสู่คุณภาพนั้นหมายความว่าความรวมถึงปฏิสัมพันธ์

ระหว่างครูและผู้สอนในห้องเรียนการเพิ่มโอกาสในการให้ผู้เรียนได้อภิปรายมากขึ้นการเรียนรู้แบบเรียนรู้ตลอดชีวิตและการใช้นวัตกรรมและกลยุทธ์การสอนที่มีประสิทธิภาพในขณะเดียวกันต้องลดการสอบแบบซ้ำซ้อนลดการทดสอบแบบให้ผู้เรียนต้องตอบแบบลอกเลียนแบบคำตอบหรือสูตรจากครูผู้สอนจากความจำ มาตรการ Teach Less, Learn More (TLLM) เริ่มมาจากประเทศสิงคโปร์ ที่ได้ชื่อว่ามีจัดการจัดการเรียนการสอนโดยมีกระบวนการปฏิบัติ โดยสรุป ได้ว่าผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการจัดการเรียนการสอนโดยการสอนที่มีครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้น้อยลงแต่เกิดการเรียนรู้ได้มากจะประสบผลสำเร็จนั้นผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่เรียนแบบมีส่วนร่วมมากขึ้นทั้งนี้ครูผู้สอนต้องเข้าใจผู้เรียนที่มีพื้นฐานการเรียนรู้และความต้องการการเรียนรู้ที่แตกต่างกันครูต้องเตรียมผู้เรียนให้มีการเรียนรู้ไม่ใช่เรียนเพื่อการสอบ

รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ ปีพ.ศ. 2558 พล.อ.ดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ ได้นำแนวคิดโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ มากำหนดเป็นนโยบายมอบให้กระทรวงศึกษาธิการนำไปเผยแพร่ใช้กับโรงเรียนทั่วประเทศไปดำเนินการจากรายงานของกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำโรงเรียนนำร่องในกรุงเทพ 37 โรงเรียน เข้าร่วมโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ มีผลการดำเนินการโดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ปรากฏว่าครูผู้สอนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้สามารถออกแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความหลากหลายซึ่งครูไม่สามารถทำได้และไม่ได้รับการอบรมที่ดีพอตามบริบทของท้องถิ่น ซึ่งไม่ใช่การออกแบบหลักสูตรแบบที่ทุกคนสามารถใช้ได้เหมือนกัน กันแต่ในทางปฏิบัติแนวนโยบายที่ผู้บริหารมอบให้ครูปฏิบัติในช่วงเวลา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ครูยังไม่สามารถสอนให้น้อยลง เพิ่มการเรียนรู้ให้มากกับการลดเวลาเรียนหรือฝึกทักษะให้กับนักเรียนในการปฏิบัติได้เลย เพราะการเปลี่ยนแปลงแนวคิดที่จะให้เป็นหลักสูตรเหมือน ๆ กันปฏิบัติเหมือนกัน นั้นไม่สามารถเพิ่มการเรียนรู้และทักษะให้ผู้เรียนได้ แต่เป็นการเปิดโอกาสให้นำเวลารู้ไปทำในสิ่งอื่น ๆ ที่พ่อแม่ผู้ปกครองไม่สามารถช่วยให้เกิดทักษะกับนักเรียนให้เรียนรู้มากขึ้นได้เนื่องจากบริบทของแต่ละโรงเรียน แต่ละท้องถิ่นแตกต่างกันจึงทำให้นโยบายตามนโยบายของรัฐและท้องถิ่นไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้แต่แรก

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการแก้ไข “รูปแบบการจัดการเรียนการสอนลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษา” ศึกษานโยบาย แนวคิด ทฤษฎีการจัดการเรียนการสอนแบบลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาโดยใช้หลักองค์แห่งการศึกษาอิทธิบาท 4 ประการ และสิทธิประโยชน์ หลักธรรมที่จะนำมาส่งเสริมในการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา ไปในทิศทางที่ดีถูกต้องนำพาการศึกษาของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษานโยบาย แนวคิด ทฤษฎีและสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนประถมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ใน โรงเรียนประถมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูตามหลักพุทธบริหารการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา” ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Research Method) ศึกษาการวิจัยเชิงปริมาณเป็นงานวิจัยหลัก และศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นงานวิจัยสนับสนุน

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1.1 ผู้บริหารและครู

ในการศึกษาครั้งนี้ประชากรที่เป็นผู้บริหารและครู นักเรียน ผู้ปกครองหรือญาติและ คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ใน 3 โรงเรียน ได้แก่โรงเรียนพญาไท จำนวน 126 คน โรงเรียน บางบัว จำนวน 72 คน โรงเรียนวัดนาครปรก จำนวน 18 คน รวม 216 คน จำแนก 141 คน ตามสัดส่วนประชากรแต่ละโรงเรียนโดยใช้ทฤษฎีของ Yamane Taro (Yamane Taro, 1973)

1.2 นักเรียน

ในการศึกษาคั้งนี้ประชากรที่เป็นนักเรียนใน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนพญาไท จำนวน 572 คน โรงเรียนบางบัว จำนวน 304 คน และโรงเรียนวัดนาคปรก จำนวน 75 คน รวม 951 คนจำแนก 282 คน ตามสัดส่วนประชากรแต่ละโรงเรียน

1.3 ผู้ปกครองหรือญาติและคณะกรรมการบริหารโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่เป็น ผู้ปกครองหรือญาติ ใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตาม กลุ่มตัวอย่างที่เป็น นักเรียนรวมกับคณะกรรมการบริหารโรงเรียนละ 10 ท่าน ได้กลุ่มตัวอย่าง 312 คน

1.4 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้อำนวยการ ครู ผู้ปกครอง วิทยากรท้องถิ่น จำนวน 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงด้วยคุณสมบัติ คือ เป็นผู้อำนวยการ มีประสบการณ์การบริหาร โรงเรียนมาไม่น้อยกว่า 4 ปี / เป็นครูที่มีความชำนาญในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้มา ไม่น้อยกว่า 2 ปี/ ผู้ปกครองที่เป็นคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา/ วิทยากรท้องถิ่นที่มีความรู้ ความชำนาญด้านวิชาชีพ ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ดังนี้

2.1 ศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสอบถามเพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับกับ สภาพการจัดการเรียนการสอนแบบลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2.2 สัมภาษณ์ผู้อำนวยการ ครู ผู้ปกครอง วิทยากรท้องถิ่น จำนวน 10 คน

2.3 ศึกษาข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ ทฤษฎีเกี่ยวกับ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2.4 การศึกษาจากการสอบถาม สัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยใช้การเก็บบันทึกด้วยภาพถ่าย บันทึกเทป เพื่อเก็บข้อมูลตามความเป็นจริง ถูกต้องมากที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จาก การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการแจกแบบสอบถาม แล้วจัดบันทึกลักษณะการบรรยาย (Descriptive) เพื่อที่จะนำข้อมูลวิเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ใหม่ วิเคราะห์ผลการศึกษานี้จะใช้แบบการวิเคราะห์ตามหลักทฤษฎี ซึ่งผู้วิจัยจะใช้กรอบแนวคิดของสุรางค์ จันทวานิช (รางค์ จันทวานิช, 2540)

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Analytic Induction) ซึ่งเป็นวิธีการสรุปข้อมูลตามปรากฏการณ์ที่สัมผัสได้ หรือมองเห็น เป็นต้น

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกข้อมูล (Typological Analysis) ได้แก่การจำแนกข้อมูลออกเป็นต่างๆ (Typological) ในการวิเคราะห์เชิงทฤษฎีและข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้แก่ 1) จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน เกี่ยวกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อใช้ประกอบการวางแผนการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 2) วิเคราะห์สภาพความพร้อมของโรงเรียน ทั้งด้านบุคลากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัสดุอุปกรณ์ สื่อ แหล่งเรียนรู้ สถานที่ งบประมาณ หรือประสานทรัพยากรภายนอกโรงเรียนมาให้การสนับสนุนโรงเรียน โดยแหล่งเรียนรู้ของการจัดการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน ได้แก่ 1) บริเวณและสถานที่ต่างๆ ภูมิทัศน์ของโรงเรียนในชุมชน/ท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 2) ผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และปราชญ์ชาวบ้าน 3) เรื่องราว สถานการณ์ และเหตุการณ์สำคัญ 4) วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นและวันสำคัญ ศาสนาและทางราชการ

3.3 การศึกษาเอกสารใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

3.4 แบบสอบถามใช้การวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)และแปลผลค่าเฉลี่ย

3.5 แบบสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาศึกษานโยบาย แนวคิด ทฤษฎีและสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

1.1 นโยบายการจัดการเรียนการสอนแบบลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3 หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสถานศึกษา โดยสามารถสรุปได้แก่ เพื่อขับเคลื่อนการนำหลักสูตรสถานศึกษา ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้อิสระ ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ตามความสนใจและถนัด สามารถบริหารจัดการเวลาเรียน และจัดกิจกรรม ได้อย่างเหมาะสม ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามความสนใจ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีความพึงพอใจในการจัดการศึกษา ส่งเสริมและเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ มีส่วนร่วมจัดการศึกษาและการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 แนวคิดทฤษฎีโรงเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยการลดเวลาเรียนภาควิชาการและการลดเวลาของการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ การเพิ่มเวลาและโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ประสบการณ์ตรง คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขจากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลายมากขึ้น การจัดสัดส่วนเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับ ความรู้ให้น้อยลง เพิ่มเวลาของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริง และสร้างความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามความสนใจ ความถนัดและความต้องการได้เพิ่มพูนทักษะ การคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ความมีน้ำใจ การทำงานเป็นทีมและมีความสุขในการเรียนรู้ การส่งเสริมและเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้และทักษะด้วยตนเองโดยผ่านการลงมือปฏิบัติ การคิดขั้นสูง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามความสนใจ

1.3 สภาพการจัดการเรียนการสอนแบบลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ สภาพรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน (4.25) สภาพ

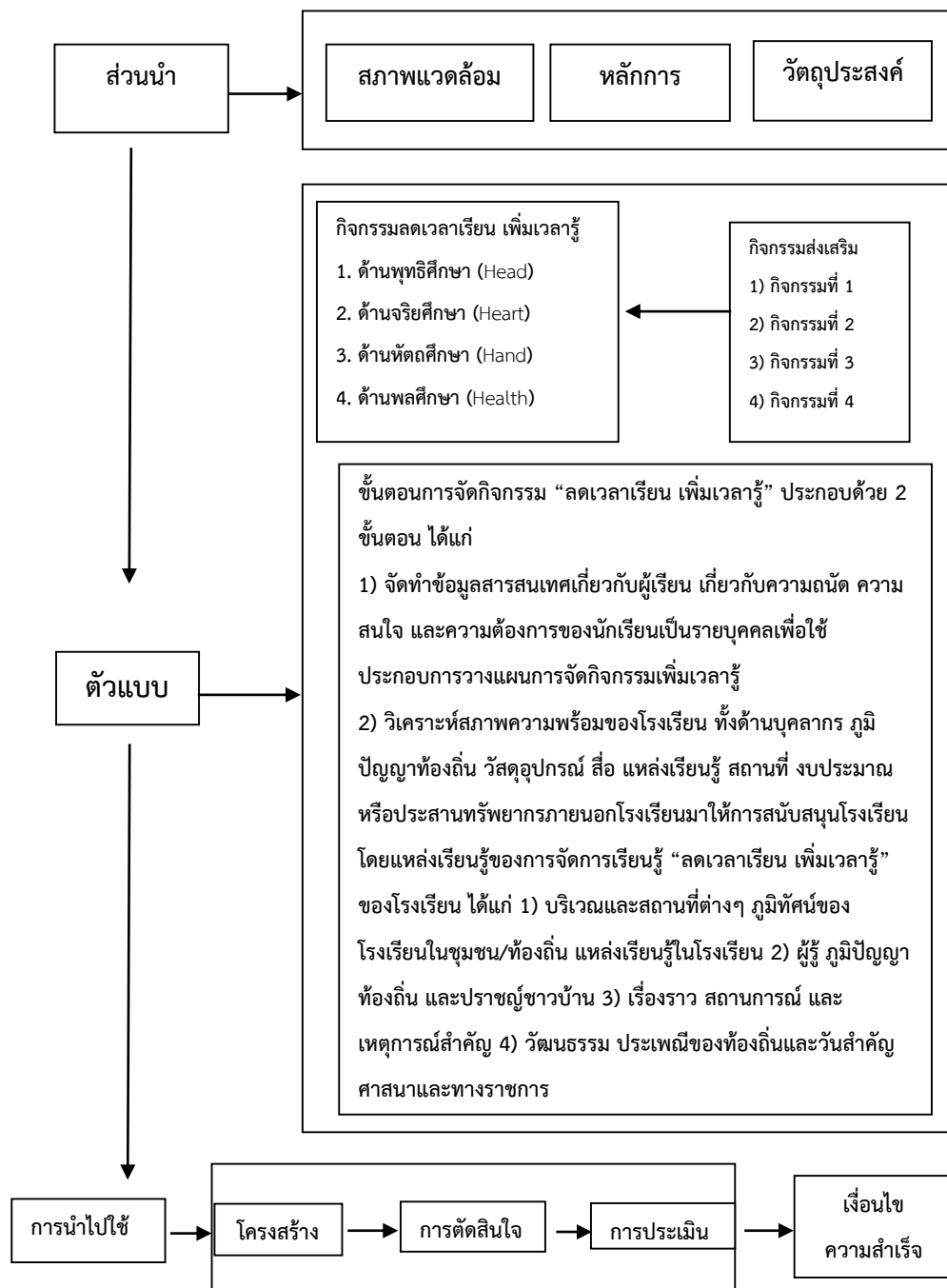
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน (4.22) สภาพผลงานและการแสดงออกของผู้เรียน (4.21) และด้านที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ สภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (3.76)

2. พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนประถมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยขั้นตอนการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน เกี่ยวกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อใช้ประกอบการวางแผนการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 2) วิเคราะห์สภาพความพร้อมของโรงเรียน ทั้งด้านบุคลากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัสดุอุปกรณ์ สื่อ แหล่งเรียนรู้ สถานที่ งบประมาณ หรือประสานทรัพยากรภายนอก โรงเรียนมาให้การสนับสนุนโรงเรียน โดยแหล่งเรียนรู้ของการจัดการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน ได้แก่ 1) บริเวณและสถานที่ต่างๆ ภูมิทัศน์ของโรงเรียนในชุมชน/ท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 2) ผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และปราชญ์ชาวบ้าน 3) เรื่องราว สถานการณ์ และเหตุการณ์สำคัญ 4) วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นและวันสำคัญศาสนาและทางราชการ

3. เสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ใน โรงเรียนประถมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

สรุป

รูปแบบของการไม่ใช้ความคิดอีกแบบคือ การที่คิดแบบเดิม ๆ ความคิดที่ปลูกฝังมาตั้งแต่เด็กเหมือนช้างที่ถูกล่ามโซ่ไว้ตั้งแต่ตอนที่ยังตัวเล็กๆ ไม่มีกำลังมากพอที่จะหลุดและปลดปล่อยตัวเองให้เป็นอิสระและถึงแม้ช้างจะโตและมีกำลังมากพอแต่ความคิดที่ปลูกฝังมาตั้งแต่เด็ก ทำให้ช้างต้องติดกับดักนั้นตลอดไป คนเราเองก็เหมือนกัน ถ้าเราไม่ย้อนกลับไปคิด ทบทวนเราก็จะต้องติดกับดักนั้นเหมือนกัน ผู้วิจัยได้นำมาเขียนเป็นภาพ ดังนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (ฉบับสมบูรณ์)

ที่มา : ยุทธวีร์ แก้วทองใหญ่, 2561.

การอภิปรายผล

ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาศึกษานโยบาย แนวคิด ทฤษฎีและสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ สภาพรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน สภาพคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน สภาพผลงานและการแสดงออกของผู้เรียน และด้านที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ สภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยผลการศึกษาทั้ง 3 ด้านได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตา ศรีปลั่ง (จิตา ศรีปลั่ง, 2558) ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินการบริหารโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนนาร่อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า 1) การประเมินบริบทโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การประเมินปัจจัยนำเข้าโดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) การประเมินกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับมาก 4) การประเมินผลผลิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก 4.1) ดานผลกระทบ พบว่า ครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” อยู่ในระดับมาก 4.2) ด้านประสิทธิผล พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 4.3) ดานความยั่งยืน พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมของโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และยังพบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ สุธาพจน์ (จุฑามาศ สุธาพจน์ , 2559) ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ผลการวิจัยพบว่าการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและครูที่สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวม ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน ด้านรูปแบบ

กิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านสื่อและแหล่ง การเรียนรู้และด้านการวัดและประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.0.5 โดยมีแนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ คือการเตรียมความพร้อมของผู้สอนและการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

2. พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนประถมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน เกี่ยวกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อใช้ประกอบการวางแผนการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 2) วิเคราะห์สภาพความพร้อมของโรงเรียน ทั้งด้านบุคลากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัสดุอุปกรณ์ สื่อ แหล่งเรียนรู้ สถานที่ งบประมาณ หรือประสานทรัพยากรภายนอกโรงเรียนมาให้การสนับสนุนโรงเรียนการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากกิจกรรมอย่างเต็มความสามารถและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังศุมาลิน เคนจตุรัส (อังศุมาลิน เคนจตุรัส, 2559)ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบโปรแกรมพลศึกษาและกีฬาในกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบโปรแกรมพลศึกษาและกีฬาในกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชลบุรีเป็นรูปแบบเชิงข้อความที่มีคุณภาพดีสามารถนำไปใช้เป็นรูปแบบโปรแกรมพลศึกษาและกีฬาในกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ได้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี น้อยสุภา (สุภาวดี น้อยสุภา, 2560)ทำวิจัยเรื่อง(การดำเนินงานกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนบ้านหาด ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 1) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการด้านการดำเนินงานกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้”โรงเรียนบ้านหาดใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต1 อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการด้านการดำเนินงานกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” โรงเรียนบ้านหาดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 1โดยจำแนกเพศ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่0.05 3) ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มี

ต่อการบริหารงานวิชาการด้านการดำเนินงานกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” โรงเรียนบ้านหาดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 1 โดยจำแนกตามระดับการศึกษาที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 4) ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการด้านการดำเนินงานกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” โรงเรียนบ้านหาดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 1 โดยจำแนกตามอาชีพ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

3. เสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ใน โรงเรียนประถมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (ฉบับสมบูรณ์) ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อม หลักการ 3) วัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 ตัวแบบ ประกอบด้วย 1) ระบบงาน 2) กระบวนการจัดการ ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการนำไปใช้ ประกอบด้วย 1) โครงสร้าง 2) การตัดสินใจ 3) แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 4 ส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ โดยผลการวิจัยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ใน โรงเรียนประถมศึกษา เขต กรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังศุมาลิน เคนจตุรัส (อังศุมาลิน เคนจตุรัส, 2559) ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบโปรแกรมพลศึกษาและกีฬาในกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบโปรแกรมพลศึกษาและกีฬาในกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชลบุรีเป็นรูปแบบเชิงข้อความที่มีคุณภาพดีสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี น้อยสุภา (สุภาวดี น้อยสุภา, 2560) ทำวิจัยเรื่อง (การดำเนินงานกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนบ้านหาด ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 1) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการด้านการดำเนินงานกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” โรงเรียนบ้านหาดใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 1 อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการด้านการดำเนินงานกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” โรงเรียนบ้านหาดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 1 โดยจำแนกเพศ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 3) ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มี

ต่อการบริหารงานวิชาการด้านการดำเนินงานกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” โรงเรียนบ้านหาดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 1 โดยจำแนกตามระดับการศึกษาที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 4) ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการด้านการดำเนินงานกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” โรงเรียนบ้านหาดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 1 โดยจำแนกตามอาชีพ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 การพัฒนาการทำงานของผู้เรียนบรรยากาศภายในชั้นเรียนยังมีน้อย และสถานศึกษาควรส่งเสริมการมีจิตสำนึกและเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย

1.2 สถานศึกษาควรส่งเสริมทักษะการจัดการของผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้

1.3 โรงเรียนควรจัดให้มีสวนป่า สวนพฤกษศาสตร์และสนามกีฬาโรงเรียนและส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องใหม่และภูมิทัศน์ของโรงเรียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.4 แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนควรมีการจัดการเรียนรู้ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม การทำงานกลุ่มและทักษะการตัดสินใจที่เหมาะสมในการประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย อิเล็กทรอนิกส์ โทรคมนาคม เป็นการวางแผนการสำรวจ การสังเกต การกับผู้เรียนในห้องร่วมชั้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนประถมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

2.2 ควรศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในประเทศไทย

2.3 ควรศึกษากลยุทธ์การสร้างแรงจูงใจของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนประถมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- จุฑามาศ สุภาพงษ์ . (2559). แนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี เขต 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา: วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การศึกษาศตรบัณฑิต.
- ธิดา ศรีปลั่ง. (2558). การประเมินการบริหารโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนนาร่อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี: วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา .
- ภาณุ จันทวานิช. (2540). วิจัยเชิงคุณภาพ . กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- สุภาวดี น้อยสุภา. (2560). การดำเนินงานกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนบ้านหาดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 1. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี: วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.
- อังศุมลีน เคนจตุรัส. (2559). รูปแบบโปรแกรมพลศึกษาและกีฬาในกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี. คณะศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี: วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.
- Yamane Taro. (1973). Statistics: An Introductory Analysis. Third editio. New york: Harper and Row Publication.